

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

економічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра **маркетингу, інновацій та регіонального розвитку**

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

”РЕГІОНАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов’язкова)

Освітньо-професійна програма **”Менеджмент організацій і адміністрування”**

(назва програми)

Спеціальність **073 – Менеджмент**

(вказати: код, назва)

Галузь знань **07 – Управління і адміністрування**

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання **українська**

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник: **доктор економічних наук, доцент**

Кифяк Олександр Васильович

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://mmix.cv.ua/staff/kyfyak-oleksandr-vasylovych>

Контактний тел. **+380502994399**

E-mail: o.kyfyak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3235>

Консультації

Офлайн консультація: *середа 9.00-10.00*

Онлайн консультація: *четвер 16.00-17.00*

Додаткові консультації: *за попередньою домовленістю*

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни): Програма дисципліни передбачає вивчення основних категорій, законів і процесів, що відбуваються в економічному житті суспільства, насамперед, в контексті існування і розвитку регіонів, а також формування регіональних ринків товарів і послуг. Матеріали дисципліни висвітлюють методи та інструменти вивчення цих явищ, способи та засоби вирішення економічних проблем і колізій, що виникають в процесі реалізації регіональної економічної політики; значну увагу приділено теоретичним аспектам розвитку та оновлення регіональної економіки, сучасним екологічним проблемам, аналізу господарського комплексу України та її регіонів, дослідженню регіональних ринків.

2. Метою дисципліни «Регіональна економіка та регіональні ринки» є формування знань про специфіку конкретних технологій та основні новації у різних галузях господарства та перспективних напрямків їх розвитку і навичок з аналізу актуальних технологічних процесів господарського комплексу.

3. Пререквізити. Для досягнення поставленої мети студент повинен мати базові знання з основ економіки, соціально-економічної географії, математики, знати матеріали таких навчальних курсів, як «Економічна теорія», «Історія економічної думки». В процесі навчання студенти вивчають спеціалізовану літературу, джерела, що сприяють поглибленому розумінню принципів та засад організації господарського комплексу, досліджують кон'юнктуру регіональних ринків, процеси та інноваційні рішення, які мають місце в практиці їх функціонування.

4. Результати навчання:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності (СК)

- СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.
- СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
- ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
- ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

5. Опис навчальної дисципліни “Регіональний менеджмент”

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2023/2024	2	5	150	30	30			90		Екзамен
Заочна	2023/2024	2	5	150	8	8			134		Екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни “Регіональний менеджмент”

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Σ	у тому числі					Σ	у тому числі				
		лекції	практ	лаб	індив.	с.р.		лекції	практ	лабор	індив.	с.р.
Теми навчальних занять												
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни “Регіональний менеджмент”	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 2. Економічне районування та територіальна організація господарства	12	2	2			8	10	1	1			8
Тема 3. Регіон у системі територіального поділу праці	16	4	4			8	22	1	1			20
Тема 4. Менеджмент демографічного і трудового потенціалу України та її регіонів	12	2	2			8	8	-	-			8
Тема 5. Менеджмент господарського комплексу України і трансформація у ринкових умовах	18	4	4			10	22	1	1			20
Тема 6. Організація регіональних ринків і регіональний продукт	18	4	4			10	22	1	1			20
Тема 7. Особливості менеджменту різних регіонів України	18	4	4			10	22	1	1			20
Тема 8. Міжнародні економічні зв’язки України.	12	2	2			8	8	-	-			8
Тема 9. Менеджмент раціонального природокористування	18	4	4			10	16	1	1			14
Тема 10. Менеджмент природокористування та охорони довкілля в розрізі регіонів	16	2	2			12	10	1	1			8
Усього годин	150	30	30			90	150	8	8			134

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи з курсу “Регіональний менеджмент”

Завдання	Годин
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни “Регіональний менеджмент”	8
<i>Узагальніть економічні закони і закономірності в теорії розміщення продуктивних сил.</i>	
<i>Дослідіть генезис поняття «регіон»</i>	
Тема 2. Економічне районування та територіальна організація господарства	8
<i>Підготуйте презентацію на тему: «Сучасна мережа економічних районів України та її прикладне значення»</i>	
<i>Визначте роль та прикладне значення мережі економічних районів</i>	
Тема 3. Регіон у системі територіального поділу праці	8
<i>Визначте структура економіки регіону за видами діяльності і особливості її трансформації в умовах ринкових відносин.</i>	
<i>Підготуйте есе на тему: «Спеціалізація і комплексний розвиток регіонів у ринкових умовах».</i>	
Тема 4. Менеджмент демографічного і трудового потенціалу України та її регіонів	8
<i>Розгляньте динаміку та особливості відтворення міського і сільського населення України.</i>	
<i>Підготуйте конспект на тему: «Сучасна демографічна ситуація в Україні»</i>	
Тема 5. Менеджмент господарського комплексу України і трансформація у ринкових умовах	10
<i>Територіальна організація продуктивних сил і територіальна структура господарства.</i>	
<i>Визначте перспективи трансформації господарського комплексу України у післявоєнний період</i>	
Тема 6. Організація регіональних ринків і регіональний продукт	8
<i>Визначте спільні та відмінні характеристики регіональних ринків (за вказівкою викладача або на власний розсуд)</i>	
<i>Підготуйте презентацію на тему: «Регіональний продукт як складова іміджу регіону»</i>	
Тема 7. Особливості менеджменту різних регіонів України	8
<i>Охарактеризуйте природно-ресурсний потенціал України та її регіонів, його структуру.</i>	
<i>Підготуйте презентацію на тему: «Економіка _____ регіону»</i>	
Тема 8. Міжнародні економічні зв'язки України.	8
<i>Експортний потенціал України: значення і регіональні особливості структури.</i>	
<i>Економічні зв'язки рідного регіону з країнами світу</i>	
Тема 9. Менеджмент раціонального природокористування	8
<i>Підготуйте есе на тему: «В. І. Вернадський та його вчення про біосферу та ноосферу: основні положення».</i>	
<i>Запропонуйте стратегію раціонального природокористування для обраного регіону.</i>	
Тема 10. Менеджмент природокористування та охорони довкілля в розрізі регіонів	8
<i>Розгляньте принцип відповідності антропогенного навантаження природно-ресурсному потенціалу.</i>	
<i>Підготуйте есе на тему: «Особливості середовища проживання у великих містах»</i>	
Усього годин	90

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- відповіді студентів під час практичних занять;
- модульні контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;

- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

- Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну).
- Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).
- Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.
- Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу;
- використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;
- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків відповідно до норм чинного податкового законодавства; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.
- Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.
- Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Передбачається також можливість зарахування оцінок, отриманих в процесі проходження тренінгів за відповідною тематикою і з урахуванням кількості передбачених і пройдених кредито-годин.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (залік)	Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	МКР	T6	T7	T8	T9	T10	МКР		
4	4	4	4	4	10	4	4	4	4	4	10		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
50-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованої літератури з курсу “Регіональний менеджмент”

Базова література

1. Богославська А. В., Кваша О. С. Регіональна економіка: Навчальний посібник. Миколаїв, 2017. 300 с.
2. Давимука С. А., Куйбіда В. С., Федулова Л. І. Тенденції розвитку нової регіональної політики ЄС. Регіональна економіка. 2019. №. 1. С. 76–87.
3. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11>.
4. Дудкіна О.П. Регіональне управління : навч. посібник. Тернопіль: Вид-во "Астон", 2013. 206 с.
5. Мельник А.Ф., Васіна А.Ю., Дудкіна О.П. Державне і регіональне управління: навч. метод.коплекс. Тернопіль: ТНЕУ. 2020. 286 с.
6. Регіональна економіка: Підручник. За ред. Є. П. Качана. Київ: Знання, 2011. 670 с.
7. Дмитрієв І.А. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. 284 с.
8. Журавель В. В. Регіональна економіка: Підручник [В. В. Журавель, О. В. Поспелов, Г. П. Рекун, В. Б. Родченко]; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2011. – 271 с. 3. Димченко О.В. Регіональна економіка: навч. посібник / О.В. Димченко, Н.М. Матвєєва, С.М. Гайдєнко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2010. 221 с.
9. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Вікар, 2002. 374 с.
10. Данилишин Б.М., Клиновий Д.В., Пепа Т.В. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка: Навчальний посібник / За наук. ред. Б.М. Данилишина. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. 688 с.
11. Зінь Е. А. Регіональна економіка: Підручник. / за ред. Зінь Е.А. К.: «ВД «Професіонал», 2007. 528 с.
12. Тодосійчук В.Л. Регіональна економіка: Підручник. / Вінниця, ВДАУ, 2008. 434 с.
13. Лишиленко В. І. Регіональна економіка. Підручник для студ. вищ.навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 384 с.

Додаткова література

14. Голян В.А. Механізми господарського освоєння водноресурсного потенціалу України в умовах глобалізації // Вісник Національного університету водного господарства та

природокористування. Збірник наукових праць. Вип. 4 (40). Економіка. Ч.2. Рівне, 2007. С. 57-65.

15. Дорогунцов С.І., Хвесик М.А., Горбач Л.М., Пастушенко П.П. Екосередовище і сучасність. Т. 2. Регіональні процеси, прогнозування й оптимізація екосередовищ: Монографія. К.: Кондор, 2006. 470 с.
16. Хвесик М. А. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. Закладів] / М. А. Хвесик, Л. М. Горбач, П. П. Пастушенко. К.: Кондор, 2004. 342 с.
17. Голіков А. П. Регіональна економіка та природокористування/ [Голіков А. П., Дейнека О. Г., Позднякова Л. О., Черномаз П. О.] за ред. Голікова А. П.: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 352 с.
18. Іщук С.І. Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика: підручник / С.І. Іщук, О.В. Гладкий; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Знання, 2013. 447 с.
19. Регіональна економіка: тексти лекцій. За заг. ред. М.І. Фащевського, О.В. Ольшанської. К.: КНЕУ, 2009. 328 с.
20. Розміщення продуктивних сил України: Підруч. / За ред. Є.П. Качана. К.: Видав. дім "Юридична книга", 2001.
21. Шахраюк-Онофрей С.І. Регіональна економіка. Навчальний посібник. / Шахраюк-Онофрей С.І., Круць А.В. Чернівці; 2008 р. 140 с.

6. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада – www.rada.gov.ua
2. www.president.gov.ua – офіційний сайт Президента України
3. Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua
4. Міністерство економіки – www.me.gov.ua
5. Міністерство праці та соціальної політики – www.mlsp.kiev.ua
6. Міністерство фінансів – www.minfin.gov.ua
7. Міністерство промислової політики – www.industry.gov.ua
8. Державний комітет статистики – www.ukrstat.gov.ua
9. Фонд державного майна – www.spfu.gov.ua
10. Державна податкова адміністрація – www.sta.gov.ua
11. Агентство гуманітарних технологій – <http://www.aht.org>.
12. Міжнародний інститут бізнесу – <http://www.iib.com.ua>
13. Міжнародний інститут порівняльного аналізу – <http://www.icaei.org.ua>
14. Міжнародний центр перспективних досліджень – www.icps.kiev.ua
15. Національна Академія наук України – <http://www.nas.gov.ua>
16. Торгово-промислова палата України – <http://www.ucci.org.ua>
17. Український центр економічних і політичних досліджень ім. Олександра Разумкова – <http://www.ucerps.com.ua>
18. Український центр післяприватизаційної підтримки підприємств – <http://www.ucpps.kiev.ua>
19. Центр антикризових досліджень – <http://www.anticrisis.come.to>
20. Центр інновацій та розвитку – <http://www.ngoukraine.kiev.ua/ids/>
21. Центр стратегічних розробок – <http://www.ln.com.ua>
22. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського – www.nbvu.gov.ua
23. Державна науково-технічна бібліотека України – www.gntb.n-t.org/
24. «Голос України» Газета Верховної Ради України – www.uamedia.visti.net/golos